

stor Betydning, nemlig Gaardmandsclassen, paa enkelte Steder kunde blive overfløiet; men siden Hartforns-Udjevningen ere jo alle de større Besiddere blevne til Gaardmand og underkastede de samme communale Byrder, om der ogsaa endnu eksisterer stor Forskiel i visse andre Byrder. Om det end i enkelte Egne af Landet, i enkelte Communer, hvor der er store Fabrikker og en Mængde Fabrikarbeidere, kunde tænkes, at Gaardmandsclassen, den avlsbrugende Klasse, kunde overfløies af den store Fabrikherre og de mange eiendomsløse Arbejdere, saa er Danmark dog ikke et Fabrikland, og det vil maaskee kun være Tilfældet paa et Par enkelte Steder. I Anledning af en Bemærkning eller Besskyldning af den ærede Rigsdagsmand for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (G. Winther) mod det Udvalg, som forrige Aar blev nedsat, og med Hensyn til hans Advarsel mod en vis Side, skal jeg til Retfærdiggjørelse for denne Side tillade mig at bemærke, at der netop fra den Side blev arbejdet med stor Alvor og megen Dygtighed paa at bringe en Communallov istand, hvorom ogsaa det Arbejde, som blev fremlagt, vil vidne. Man saa jo meget godt anerkjende en saadan Iver og Dygtighed for Sagen, uden derfor at være enig med de fremsatte Anskuelser. Det er langtfra Tilfældet, at jeg var enig med Fleertallet, ligesaa lidt som den ærede Rigsdagsmand for Morsø (S. Knudsen) og den ærede Rigsdagsmand for Salling (Rørgaard), at vi tre udgjorde en Minoritet, som med Hensyn til Communens Competence vilde have Communen frigjort langt mere fra Embedsmændenes Myndighed, end Fleertallet vilde gaae ind paa. Jeg skal slutte med det Haab, at dette Lovforslag med talrige Stemmer, trods enkelte saakaldte Bøgtstemmers Modstand, skal kunne gaae igjennem i dette Thing og blive til Lov inden dette Aars Udgang, og jeg har det Haab, at derved Meget vil være vundet for den communale Frihed og Selvstændighed, hvorved vor nye Statsforfatning først kan rodfæstes i Folket.

J. A. Hansen: Det var nogle enkelte Uttringer igaar af de to høitærværdige Medlemmer for Maribo Amts 4de Valgkreds (Monrad) og Randers Amts 2den Valgkreds

(Ballentin), der foranledigede mig til at begjære Ordet i Gaarémødet. Den høitærede Indenrigsminister har imidlertid allerede imødegaaet forskjellige af Uttringerne fra den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 4de Valgkreds (Monrad), og jeg skal derfor, uagtet jeg visstnok ikke kan være enig i Alt, hvad der i den Anledning af den ærede Indenrigsminister blev fremsagt, dog ikke gaae ind derpaa, da det for mig er Hovedsagen, at vi, om vi end i enkelte Punkter ikke ere enige med Hensyn til det forelagte Udkast, fremme det. Naar den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 4de Valgkreds (Monrad) igaar meente, at dette Udkast skulde foranledige en Adskillelse i Stænder og Classer, saa mener jeg, at han deri tager feil. Jeg troer ikke, at det vil foranledige en Adskillelse i Stænder og Classer; derimod kan der vel være Spørgsmaal, om ikke den Fremgangsmaade, han syntes at vilde foretrække, nemlig Valgbarheds-Census, vilde foranledige Adskillelse i Stænder og Classer. Der blev fremlagt et Udkast i forrige Sessjon, angaaende en Omordning af Amtsraadene; der var deri opstillet en Valgklasse af 20 Tdr. Hartfornsmænd, og der var ligeledes fra det Ministerium, der laa nærmest foran det nuværende, foreslaaet en Bestemmelse om fri Sammenlægning indtil 20 Tdr. Hartforn, hvorved det daværende Ministerium ligesom vedkjendte sig at ville danne en ny Stand i Staten. For denne, det foregaaende Ministeriums Plan, gaaet igjennem til at danne en saadan Stand, og det havde faaet Communallovforslaget med Hensyn til Amtsraadene sat igjennem, saa vilde man virkelig derigjennem have faaet en Klasse- og Standsadskillelse, som jeg ikke troer, man vil faae ifølge det nuværende Lovforslag. Den ærede Rigsdagsmand meente ogsaa, at det vilde virke uheldigt paa vore Valg til Rigsdagen, naar to saadanne Afdelinger af Valgere valgte hver sin Deel af Sogneforstanderskabet, idet de gjennem disse communale Valg vilde staae mod hinanden, og denne Staaenimodhinanden vilde bringe dem til noget lignende, naar de skulde vælges til Rigsdagen. Jeg troer imidlertid, at Erfaringen har lært os, at det dog ikke vil gaae saaledes til. Den store Landboalmue, nu deelt i Gaard-